

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadjatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János; Berde Áron, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,**
felelős szerkesztő: **Szabó Sámuel,**

Tartalom: A k.-monostori tanintézet zárünnepélye. — A phylloxera ügyében. Száva Farkas. — Észrevételek, I. II. az új szölkötelepek cz. cikkre. Mészáros J. és Timár K. — A kolombácsi legyek által okozott károkról. Dráguss Lajos. — Egyveleg. — Értesítés az állati betegségekről. — Vidéki gazd. tudósítások: Dicső-Szt.-Márton, Apanagyfalu. — Szerkesztői üzenet. — Üzeti heti szemle. — Piaczi árak — Hirdetések. —

A k.-monostori m. kir. gazdasági tanintézet zárünnepélye.

A k.-monostori m. kir. gazdasági tanintézet július 30-án tartott zárünnepélyén volt szerencsém jelen lenni s ez alkalomról nekem jutott az a szerencse is, hogy a zárünnepélyi dolgokat — szűk keretbe foglalva bár — közöljem. Ha minden ünnepélyes dolognak meg van a belbecse, a belértéke, úgy bizonyára ez ünnepély kétszeresen becses; mert míg egy részről a lelkes buzditó szavak ritkán vagy sohasem tév esztik el hatásukat, addig másfelől itt az érdekes adatok egész halmazával találkozunk s alkalmat lelünk megismerkedni egy intézet beléletével, viselt dolgaival. S épen ez utóbbi volt, mi arra buzditott, hogy e becses lap hasábjait igénybe venni el ne mulasszam.

A zárünnepélyt az intézet derék igazgatója d. e. 10 órakor nyitotta meg. Midőn lelkes szavaival emlékezett meg beszéde elején azon érzelemről, mi az ember keblét eltölti egy hosszas és fárasztó munka sikeres bevégezése után: hatásos beszéddel jelezte, hogy a szünidőnek nem szabad nem lehet a szellemi tevékenység szünetelésével karöltve járnia s felhívta úgy a véglegesen távozó, mint még az intézetben maradó hallgatókat, hogy ezt saját érdekeikből is szem elől el ne tévesszék.

Ezután az intézet belső életét mutató adatokra tért át, mi a következőleg állítható össze:

1) Az intézetben működött a lefolyt tanévben 6 rendes, 2 rendkívüli, 2 segédtanár, 3 tansegéd.

2) beiratkozott a tanévben 62 hallgató; ebből 46 rendes, 13 rendkívüli és 3 vendéghallgató. Évközben eltávozott 6 hallgató. Ösztöndíjban részesült 26, szabadhelyi kedvezményben 9. Tandíjmentességet nyert egész évre 1, félévre 2. Végzett 12; végbizonyítványt kapott 9. A tanulmányi előmenetel arányai pedig a következők: kitűnő 24.38%, jeles 27.27%, jó 32.79%, elégséges 13.95%, elégtelen 1.61%; a szorgalombóli előmenetel: igen szorgalmas 62.66%, szorgalmas 35.06%, nemelég szorgalmas 2.28%.

3) Az intézet tanszaki szerelvényei s taneszközei a múlt év óta 2251 frt 87 krral gyarapodtak s jelenleg az összes tanszaki leltári érték 23555 frt 92 krt. képvisel, miben a könyvtár 1602 művel s 7512 frt 86 krral szerepel. Az év folyamában. járattott az intézet 49 tudományos és szakbeli folyóiratot. Ugy a könyvtár, mint az olvasóterem a szaklapok legnagyobb részével a hallgatóság rendelkezésére volt bocsátva.

4) Az intézetnél az állami tanítóképezde legidősebb osztálya számára berendezett tanfolyam ez évben is folytatott s elé lett adva a földmivelés, növénytermelés, állattenyésztés, általános- és gazdasági vegytan és a borászat. E tanfolyamban 26 képezdei növendék vett részt, kikhez még a gazdasági szakok hallgatására 4 unitárius hittanhallgató csatlakozott.

5) Dr. Szaniszló Albert tanár ur által phylloxeratanfolyam és demonstratiók tartattak az intézetben kívül álló egyének számára. Később, július hó folyamán alatt ugyancsak Dr. Szaniszló A. tanár ur vezetése alatt Peéren egy, tanárok számára rendezett phylloxera tanfolyam tartott meg.

6) A hallgatóság között fennálló önképzőjellegű olvasókör Tuba Lajos tanár ur elnöklété alatt az idén is folytatta sikeres működését s tartott 6 rendes és 1 felolvasó ülést; rendezte könyvtárát, mely ez év zártával összesen 412 művet 623 kötetben képviselt, melyből ez évi beszerzés 56 műben 85 kötetet tesz. A kör önerején 5 lapot járattott, a tanár uraktól pedig 4 lapot nyert ajándékol. Bevétele 162 frt 71 kr. kiadása 141

frt. 31 kr volt. Ugyancsak a kör t. elnöke 1 drb aranyat ajánlott fel ezen pályakérdés legjobb megfejtőjének: „Miért szántunk; hányszor és milyen mélyen szántunk.“ A beérkezett egy drb pályamű a bíráló bizottság által díjra érdemesnek ítélttén: a díj Váradi Géza II. éves hallgatónak a zárünnepély alkalmával kiadatott.

7) A hallgatóság segélyegyletének vagyona a múlt évi 938 frt 66 krról adományok- és tőkekamatból — leszámítva a tanulmányi kirándulásra egy hallgatónak 12 frt 58 krrali segélyezését — 1006 frt 38 krra emelkedett, mely összegből 953 frt 3 kr a takarékpénztárban van elhelyezve, a többi pedig értékpapirokban fekszik.

8) Az önkéntes tűzoltó egylet ez évben 41 taggal működött, 6 tüzesetnél s ezek között a szászlónai nagy tűznél részt vett. Tartott 16 gyakorlatot s július 3-án zárgyakorlatával évét bezárta.

9) Az intézeti gazdaság területe az 1879 év őszen végrehajtott tagosítás után 730 kat. holdat teszen. A javítások folyamatosan vannak. Épen most működnek a kulturmérnökök egy, 16 holdas öntözhető rét berendezésén s ezzel egyidejűleg egy halastó létesítése is megindult.

10) Az intézeti juhászat ezen év őszen új irányt nyert miután az angol fajták keresztezései elhagyatván a br. Ramaszkan-féle híressé vált kosok fognak az erdélyi paraszt anyajuhokra alkalmaztatni, 400 drbra emelttén fel egyúttal az anyaállomány. Ez bizonyára örvendetes jelenség, úgy az intézetre, mint városunkra, mert míg az a híres „monostori sajt“ nagyobb mennyiségben előállítására által öngyarapodásával egy igen nevezetes iparágunk ad lendületet, addig nekünk is több alkalomunk leend élvezni e kitűnő sajtot.

11) Gazdasági épületekben az intézet ez év folytán egy gépszin, egy borjuistálló s egy már szeptember 30-ra Kardosfalván felépítendő juhakollal lett gazdagabb s jelenleg egy sajtincze építése is tervben van.

12) Gépekben jelentékeny beszerzések tétettek, nevezetesen: egy 17 soros Hungaria sorvetőgép, 1 Wodd-féle kaszálógép, 1 szénaforgató, 1 Clayton-féle 3-as eke. A gazdasági eszközelektár a múlt év zártával 16894 frt értéket képviselt.

13) Az intézet kertjeiben a téli fagy igen tekintélyes károkat okozott. Kosárfonásra alkalmas fűztelepéből az ország minden részéből szállít.

14) A szőlő igen szép terméseket mutat az okszerű művelés következtében. Az innét nyert bor, a bor és pinczekezelés tárgyát képezi.

15) A kísérleti térről az aratások miatt az őszi vetések kivesztek, a tavaszi vetése pedig nagyban meg lett nehezítve. Itt műveltetik 12 fajta burgonya, mi szintén tetemes kárt szenvedett. A vízmentes helyen 400 □ ölon komló telep állított be az idej tavaszon.

16) A méhészetnél a kedvezőtlen időjárás miatt az eredmény silány.

17) A nyultenyésztés is ez év folytán lett berendezve mintegy útmutatásul, ezen tenyészág kezelése és jövedelmezővé tételére.

18) Az átlakóródánál, mely az állatgyógyászati tanszékkel van kapcsolatban, ezen tanév alatt 138 gyógykezelt betegségi eset fordult elő és 21 ép és kórbonczatani bonczolás történt.

Ez után a jutalmak kiosztása következett, midőn is méltóságos Páll Sándor kir. tankerületi főigazgató ur melegen emlékeztet meg a nagylelkű alapító Bors Albertről, a 100 fontos „Bors“-féle jutalomdíjat az első helyen felajánlott Csiki Elek — a „Gróf Mikó Imre emléke“ című jutalomdíjat pedig (100 frt) szintén az első helyen ajánlott Kövendi Lajos III-ad éves hallgatónak nyújtotta át, dicsérettel említvén fel egyúttal a jutalomdíjakra szintén ajánlott: Hódossy Sándor, Szabó János és Pity László III-ad éves hallgatók neveit.

Az igazgató felolvastván a tanári kar által kitűzött 100 frt jutalomdíjra a pálya kérdést. — mely nem sokára a lapokban megfog jelenni — meleg szavakkal vett búcsút a pálya végzettétől, intve és buzdítva a szorgalom, a kiartásra s az ebbe vetett bizalom és jogosult reménytel az évet bezárta.

M . . . y . . l.

A phylloxera ügyéhez. *)

A peéri (Szilágymegye) expeditio tagjaihoz e sorok írója is ki volt nevezve.

Erdély földjéről 16, Szilágymegye szomszédsága közeléből 8 s így összesen 24 tanárból állott a kiküldött bizottság.

Magam kivételével mindnyájan tudományosan kiképzett szakférjak lehetnek ezek a kartársak; theoria quantum satis a fejőkben. Körüírják ezek a hazai lapok- és folyóiratokban a phylloxera színét, alakját, természetét; elmondják az állatról melyik osztály, melyik rendjéhez stb. tartozik; szóval: sok esoda dolgot mondhatnak róla, hosszú lére feleresztve rántás, vagy anélkül; de a gyakorlati oldalát, a kiirtását, tovább terjedése meggátlása kérdéséről illetőleg, mert sokat gondolkoztam róla: szabadjon holmi javaslatokat e lapok útján elmondanom, hadd gondolkozzanak oda fele és itt alant róluk az emberek. Ha nem lesznek jök: mondjon más ember fia okosabbat ennél.

Itt a szénkéaeggel való experimentatiok mítsem érnek. Ehez az ügyhez tűz s egy nagy, nagy verem, gödör kell és kell nagy éberség, résen állás, hogy érthetőbben fejezzem ki magamat: egy Bismarck-féle vaskéz kell, ha azt nem akarjuk, hogy mint a franczia, spanyol, svájci s részben a Rajna-melléki szőlők: a mieink is ki ne irtassanak e veszedelmes rovar által.

Itt hát szorosán és újabban is szigoruan megvizsgáltatni, megnézni kellenék a nyereszkesedés, eladás végett meglévő szőlő-iskolákat s nyomban utánna az újabb szőlőültetvényeseket. És itt nagyot segítene az ügynek egy szigoru körrendelet kibo-

*) Közlebbi számunk bezárta után érkezett.

csátása, melynek folytán magok a tulajdonosok mintegy kényszerítve lennének feljelenteni, hogy melyik évben és honnan hozott szőlő-veszökkel ültették be új szőlő-telepüket.

Ezt nagyon sietve kellenék megtenni, hogy az utolsó, a nyolczadik peterakás ideje alatt és csakis akkor: a kiirtás, a hol kell, megkezdessék, ugy október hóban.

Ezen rendelet keresztül-vitele, ha már az idén elkészt: akkor a kormánynak közegeivel kell gyorsan és szigoruan kipuhatolni a fennebb említett nagyon gyanus helyeket s oda küldeni ama, már alkalmazott tanárokat, a kik erre ki vannak jelölve s velők megvizsgálatni, hogy vajjon van-e ott phylloxera?

Idáig érve: már elmondjuk a kiirtás gyakorlati tervezetét.

Ott, hol hatalmas magán érdekek működnek s hol a phylloxera még csak igen kis mértékben jelentkezik s a hol, a mint tudjuk természetét, körben terjed: a kör közepére egy nagy és mély gödröt kell ásatnunk s közelében tüzet gyújtva rendre minden kiásott phylloxerás szőlőtökét elégetünk mind addig, míg ezek jelentkeznek s a gödörben minden gyanus földet mélyen eltemetünk, hogy így egy élő állat, egy pete is ott ne maradjon.

E műveletekhez azonban ügyes, éber, szigoru, lelkiismeretes és erélyes emberek kellenek, mert máskülönben az olajat és munkát (oleum et operam) elvesztettük.

A kör közepén, a meggyújtott tűzbe minden ilyen phylloxerás szőlőt a lehetőleg mélyen kiásva őket egy arra kiválasztott nagy tekenyöbe elhelyezve kell nagy ügyelettel a tűzhöz vive bele tennünk s ügyelnünk, nehogy egyetlen egy állatka is kihulljon.

Minden ilyen kiásott szőlőtő földjét ott helyben kemény megdöngetése után ama nagy verembe kell vitetnünk s a verembe is ismét megdöngetni, hogy így rendre minden állat és tojás és minden szőlőtő karójával együtt részint elégjen s részint minden gyanus felső s kiásott alsó föld mélyen eltemessék.

Az ily munka alkalmával természetesen több községi ügyes embert kell alkalmaznunk, kiknek a mivelet alatt nélkülöznie kell sarukat s térdig feltűrni ruházatukat, valamint karjaikon is fel kell tűrnie az inget s ezekkel a kiválasztott emberekkel az egész működési kört, melyben munkáltunk, mozogtunk, meg kell sürin döngötnünk ahoz alkalmazott, előkészített eszközökkel. Olyan készülétek lehetnek ezek, mint a milyeneket a flaszter döngetésre, a kövek leverésénél szoktak használni.

Még ezzel sem lehetnénk nyugodtak. Az így körülvert, körül döngötött működési tér földjét egy arasznyi mélységre felvéve, feltakarítva s összeseperve ama nagy és mély gödörbe temetnők, hogy így minden netalán ott maradt, elhullott petét vagy rovarat végkép eltemessünk s így mind megsemmisüljön.

A végén az eszközök: a tekenyő, ásók, kapák s minden eszköz, a munkás emberek ruházata, atüz fölött tartva s forgatva, megtisztítva kerülnének vissza, vagy az eléghetőköt ott lehetne megsemmisíteni.

Az utolsó s egész körben s még belyebbről is kiásott, mentesnek látszó szőlőtökéket szigoruan, nagyon szigoruan meg kell vizsgálnunk s szomszédjokat is a jövő évre szemlélet alá vennünk, mert ez eljárástól függ minden, de minden sikerünk. Az ilyen helyre már több phylloxeraismerőt kell összegyűjtenünk. Több szem, többet lát. Itt igazán ki kell nyitni szemünket s a göröcső és loupe s minden nagyító eszközeinket ugyancsak felhasználnunk. Itt nem lehet ugy kutyafuttában végezniünk; itt a siker: az ügyes, szemes, erélyes eljárástól függ. Itt a lágy meleg, anyámasszonyféle közeg (szolgabíró, alispán) véghetetlen sokat árthat az ügynek s ezerekre menő vagyont semmisíthet meg idétlen eljárásával. Csiuványan kell hát ilyen helytt elbánnunk minden phylloxerás szőlőtővel, mert egyetlen megmaradt rovarral az ügy egészen recidivázott. Nem, nem menekülünk meg így a bajtól s csak megcsaltuk magunkat s a világot és a végén is az egész szőlő-telepnek kiirtását vonja elkerülhetetlenül maga után. Az az örökös rebegés, félelem: rosszabb a halálnál. Ilyen helyre hát ember kell a gátra; ide ügyes, erélyes embert kell kiküldeni, ki az egész mivelet alatt annak élén álljon; ha nem arravaló a megyei alispán: egy ügyes kormánybiztosot kell oda küldeni az ország vatamelyik részéből s nem valami féltudós-félet, kiről a végén szomoruan elmondhatjuk: *Ecce hominem Platonis!*

És ott, hol mint Peérbe (néhány elnevezés szerint Pirbe) is állnak a dolgok, ha a phylloxera nagyon elterjedt: ott nincs már expediens, mint a szőlőket megbecsültetni s ha lehet s engedi az ország finántiája, a birtokosokat valamennyire kárpótolni és a szőlőtelepeket gyorsan kiirtani, hogy a rákfene tovább ne terjedhessen, hogy így az ott lévő szőlők gyökere s azok nyoma és hire is elveszzen egy időre!

Boldog, ki más kárán tud tanulni s elég ideje van azt felhasználni, mert a kinek ideje van: annak élete van. És itt, ép mint a keleti marhavésznel, hol az agyonbunkózás eljárása s eltemetés az egyetlen út és mód, mellyel a ragály tovább terjedését megakadályozni lehet és kell: úgy itt, a phylloxera kiirtása, tovább terjedésének mikénti meggátlása kérdésénél is, ez az egyetlen út és mód: a kiirtás s ezzel kapcsolatosan az égetés és temetés vezet a biztos sikerhez.

Ismételten mondjuk: gyors, erélyes, szigoru, vasmarokkal való intézkedés kell ide, máskülönben a gyorsan és oly melegs sokaságban terjedő rovar drága szőlőinket rövid idő alatt egészen kiirtja, megsemmisíti! *Caveant consules!*

Száva Farkas.

— Ezen cikket a „Magyar Föld“ aug. 6-iki száma következő megjegyzéssel kíséri: Száva F. ur javaslatával teljesen egyet értünk, azon hozzáadással, hogy mivel egy már régebben hozott közleményünk szerint télen át a phylloxerának aránylag csak kis része marad életben, e miveletet biztosság szempontjából, ha az idő és a föld állapota engedi, legcélszerűbben február és márczius hónapokban végezheljük, a mikor a munkabér is a legolcsóbb s egyszersmind a netalán mégis földszinen ma-

radt phylloxerát az ilyenkor még igen éles éjszakák és havas esők megsemmisítik. Hisszük, hogy e módszernek ily időben való alkalmazása által igen sok vidékről sikerülű fog még a phylloxerát csekély költséggel teljesen kiirtani, mint Svájcban is sikerült az.

Észrevételek az új szőlőtelepek cz. czikkre.

I.

Felvincz, 1880. jul. 31.

Az „Erdélyi Gazda“ f. évi jul. 27-én kiadott 30-ik számában „Erdély új szőlőtelepei“ czimén közre adott statisztikai adatok oly annyira hibásak és hiányosak is, hogy, legalább Felvincz és vidékét illetőleg, azokat észrevétel nélkül nem hagyhatom.

Ugyan is Felvinczről, a közép-marosi kerületben, kimutattatik Lemberger Samu 3 holddal, Kovács János 2 holddal, Magyar Pál 2 holddal. Ezen adatok — az egy Lemberger Samut kivéve — hibásak, mert Kovács Jánosnak nincs több 1000 ölnél s Magyar Pálnak 1 holdnál több ujonnan beállított szőlője. Tehát a kimutatást közlő vándortanár ur közel másfél holddal mutatott itt ki többet, mint a menni yivel az illetők birnak.

Ugy, de ezen hibásan kimutatott másfél holddal szemben elhallgat másfelől 11 hold 400 ölnél ujonnan beállított szőlőt s így — ha a Felvinczről kimutatott 7 holdból — $1\frac{1}{2}$ -et leütünk is, mégis a valóságban 8 hold 1400 öllel van több új szőlő, mint a mennyit a tanár ur kimutatott; azaz a kimutatott területnek kétszeresinél is több!

Nehogy pedig általánosságban felsorolt adataim pusztá állításnak vétessenek, szolgálók részletekkel is. Ugyanis nem említetnek a kimutatásban a következő birtokosok ujonnan beállított, de már mind termés alatt álló szőlői:

Tóth Mózesnek 2 hold, Magyar Györgynek 1 h., Szatsvai Lázárnak 1 h. 600 ölnél, Kovács Albertnének 1 h., Mátyás Györgynek 1000 ölnél, Blényesi Pálnak 1 h., Takács Istvánnak 800 ölnél, Bálint Józsefnek 400 ölnél, Ács Lajosnak 400 ölnél, Schissel Albertnek 600 ölnél, Nádudvari Lászlónak 600 ölnél, Lajos Tóbiásnak 500 ölnél, Magyar Efraimnak 400 ölnél, Barla Józsefnek 600 ölnél, Nagy Eleknek 200 ölnél, Kiss Józsefnek 200 ölnél, Nagy Györgynek 200 ölnél, Kovács Istvánnak 100 ölnél, ifj. Szegedi Pálnak 100 ölnél, Földvári Józsefnek 100 ölnél s Mészáros Istvánnak 1 hold ujonnan beállított szőlői, melyek egy pár holdnak kivételével már 4—5, sőt 10 s még több év óta is termés alatt állanak. Ezeknek összegezése kiadja azon területet, a melyet fennebb állítottam.

Meg vagyok győződve, mikép egyetért velem t. szerkesztő ur abban, mikép a vándortanár ur statisztikai adatainak helyreigazításában engem nem holmi polemikus viselkedés, sem nem kíváncsiság vezérelt, egy néhány apró birtokosnak nevét becses lapjában kinyomatva láthatni; de én azt hiszem s remélem itt is egyet értünk, hogy ha a statistika csak akkor felel meg céljainak, ha való adatokat tartalmaz, kétszeresen áll ez a szőlészeti statistika tekintetben, mert ez nem csak magunk,

hanem a külföld számára is készül s abban már a vándortanár ur is egyetért velem, mikép igen lényeges különbség a külföld előtt, ha Erdély csak 1200 hold termésének fajborát, vagy annak talán kétszeresét tudja a világg piacra szállítani. Már pedig én, ha egyebütt is oly alapossággal (!) szedte össze vándortanár ur adatait, mint Felvinczen és vidékén, hol, hogy csak egy pár községet, mint Veresmartot említem, felemlíti Béli Gergelyt 4 holddal és elhallgatja Pavell Istvánt 5 holddal, Inakfalván Grünfeld Mór 2 holddal, Miriszlón felemlíti a ref. collegiumot 15 holddal és elhallgatja az apróbb birtokosoknak holdakra menő ujonnan beállított szőlőit: erősen hiszem, hogy az általa Erdélyből kimutatott 1265 hold 914 ölnél új szőlő-területnek a kétszerese felel meg a valónak!

Kár volt Fekete Pálnak — ki a mellett vándortanár is s alaposan kellene, hogy tájékozva legyen, — ily hiányos munkát bocsátni világgá. Ha valahol áll, itt valóban elmondható: nil, nisi bene. A hiányos statistika nem érdemli meg a papírt, a mely fel használtatik reá s legkevésbé azon dicséretet, mellyel ezt a t. szerkesztő ur bevezető soraiban ajánlotta.

Mészáros István.

* * *

Midőn részéről köszönetet mondok a t. közlő urnak helyre igazító soraiért, az ebből meritett tapasztalat kötelességemmé teszi, hogy tisztelettel felkérjem lapunk olvasóit és a t. szőlőbirtokosokat általában: sziveskedjenek F. P. közleményének hiányait kiigazítani és kiegészíteni. Ezek közlésével jó szolgálatot tesznek hazánk gazdasági ügyeinek.

Szerkesztő.

II.

„Erdély új szőlő-telepei“ czim alatt vándortanár Fekete Pál érdekes statisztikai adatokat közöl az Erdélyi Gazda 30-ik számában; sajnos, hogy adatait megbízhatónak nem ismerhetem el, sőt a mennyiben az igazsággal ellenkezők, megbízó grófom érdekében, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy sem azon állítása nem való, hogy gróf Bethlen Camillo urnak Küküllővárt 8 hold új szőlőtelepe volna, mert tényleg van 15 hold; sem az, hogy Klosterneuburgból hozattuk volna a szőlővesszőket, mert azokat részint Csombordról, részint Balázstelkéről s a som-szőlővesszőket nagyrészt Bihardioszgról vásároltuk. Az sem egyez meg az igazsággal, mintha a N. Teremi szőlővesszők is Klosterneuburgból hozattak volna, mert Klosterneuburgból megbízó grófom soha egy szőlővesszőt sem hozatott. — Lehetnének még más észrevételeim is, de mások ügyébe avatkozni nem kívánok s csak annyit említek fel ezuttal, mennyit tenni hivatalos kötelességem.

Küküllővárt, aug. 3-án 1880.

Timár Károly,
jóság-igazgató.

Kimutatás

a Demsus-Klopotivai szolgabírói járásban a kolumbácsi legyek által elhullott állatokról, 1880. április havában.

SÖT SZ.	A község neve	Ló	Ökör	Tehén	Bival	Borjn	Juh	Kecske	Sertés	Az elhullott állatok becsértéke frtban
1	Kernyesd	2	—	1	4	—	—	—	10	465
2	Nalánz-Vád	—	—	2	3	—	—	—	7	320
3	Poklisa	—	1	—	6	—	—	—	16	512
4	Totesd	—	—	—	2	—	—	—	20	250
5	Rea	1	—	1	—	—	—	—	5	110
6	Kis-Csula	—	—	—	—	—	—	—	3	18
7	Demsus	1	2	2	7	—	—	—	3	845
8	Hatszasel	2	1	—	—	—	—	—	20	320
9	Pojén	—	—	—	—	2	—	—	5	65
10	Styei	—	—	—	—	—	—	—	15	75
11	Valiora	—	—	1	—	—	—	—	20	130
12	Klopotiva	—	—	—	2	—	—	—	4	160
13	Nagy-Kis-Osztró	3	—	1	—	—	—	—	8	145
14	Alsó-Bauczár	4	6	2	—	1	—	—	10	484.50
15	Felső-Bauczár	2	3	—	—	—	—	3	1	270
16	Bukova	—	1	—	—	—	—	—	12	191
17	Zajkány	1	4	—	—	—	—	—	15	383.70
18	Pucsinesd	—	3	2	—	—	—	—	20	460
19	Felső-Szilvás	1	2	1	—	1	—	—	8	426
20	Alsó-Szilvás	2	—	2	3	—	—	—	8	601
21	Lindsinakorpeny	—	—	—	3	—	—	—	7	398
22	Alsó-Farkadin	—	—	—	—	—	—	—	5	34
23	Boicza	—	—	—	—	3	—	—	4	72
24	Felső-Farkadin	—	—	1	—	—	—	—	2	58
25	Gauritsa	—	—	1	—	—	—	—	6	84
26	Kraguis	—	1	1	—	—	—	—	3	101
27	Nagy-Csula	1	—	—	—	—	—	—	4	49
28	Tustya	—	—	3	5	—	—	—	8	528
29	Alsó-Nyiresfalva	1	3	1	—	11	5	—	5	343.40
30	Felső-Nyiresfalva	1	1	2	—	—	2	7	11	243
31	Reketyefalva	3	4	1	—	—	—	—	8	491
32	Kékesfalva	1	—	—	—	—	9	8	12	171
33	Nagy-Pestény	3	—	6	6	—	—	—	19	781
34	Kis-Pestény	1	—	1	—	—	—	—	6	118
35	Brázova	—	1	2	3	2	—	—	7	455
36	Várhely	4	1	11	1	—	—	—	17	935
37	Hobicza	—	2	—	—	—	—	—	2	150
Összesen		34	36	39	45	9	22	23	336	11,331.60

Tehát csak e járásban az elpusztult állatokban tizenegy ezer háromszáz harminczegy frt hatvan kr. a kár; becslés után.

N.-Pestény, 1880. július 12-én.

Dráguss Lajos.

Egyveleg.

— A phylloxerát ujabban az aradi szőlős kertekben 3 helyt és Szent-Endrén $\frac{1}{4}$ holdnyi területen találták meg. Utolbi helyen rögtön alkalmazásba vették a szénkéneggel való írtást.

— Asztali szőlő és szőlőmag bevitelre Magyarországba Ausztriába. Az osztrák földmívelési miniszter e napokban egy hozzá intézett kérdés alkalmából Ausztria valamennyi politikai hatóságával közölte, hogy a f. évi márczius 16-ki miniszteri rendeletnek a szőlőtők és részüknek

Magyarországból való behozatalát illető tilalom alól, a szőlőtőknek azon részei, melyek levél és más szőlőtőrész nélkül hozatnak be, főleg az asztali szőlő, valamint a szőlőmag, kivételnek, miután ezek az 1878-ik évi szeptemb. 17-ki, a phylloxera elleni rendszabályokra vonatkozólag kötött nemzetközi szerződés 2. cikkének 1. pontja értelmében, a nemzetközi forgalomba szabadon bocsáthatók.

— Borszállításra alkalmas reservoir-waggonokkal a nehéz hordók ide-oda küldése nélkülözhetővé tehető. A Societé Générale de transport des liquides által forgalomba hozott ily waggonok különösen alkalmasok bor, szesz, pálinka és növényi olajok szállítására a nélkül, hogy a szállítás e folyadékokban változást idézne elő. Elinduláskor a waggonok a szállítató tulajdonos által plombiroztatnak be. Legujabban Promontorra, Laockó Adolf borkereskedő céghez több ilyen waggon érkezett. E waggonok mindegyikébe közel 200 akó bor fér s tökéletes megtöltésök által a szállítási díjban jelentékeny megtakarítás érhető el. A nevezett cég e reservoir-waggonokat a Franciaországba való borkivitelnél fogja alkalmazásba venni. Franciaországban már sok ily waggon van használatban.

— Az „Erdélyi Gazda“ közelebbi számában közölt N.-Pestényi levélre, melyben Kónya Ferencz ur bizonyos szőlőbetegség iránt kér véleményt, Tömösváry Ödön ifju természettudós, ki azt a hely színén megvizsgálta, ezeket mondja: Kónya F. ur szőlője, a néha tömegesebben — mint ez évben is — néha csak szorványosan megjelenő „Tortrix pilieriana és Phytoptus vitis“ által van foltonként megtámadva. Az előbbi egy pille, az utóbbi egy atka s mindkettő csak a levelek pusztításában leli örömét. Ez okból fent nevezett birtokos azon állítását, hogy: „a levelek sárgulnak,“ — úgy javítom ki, hogy azok „pirosodnak.“ A mi pedig a „gyökereken előforduló nyüvecskéket“ illeti, az a trágya által közvetlen oda vitetett s közelebről meg nem határozható légyféléknek álczái, melyeket Kónya Ferencz ur trágyardombja körül verőfényes napokon ezrivel láthat, — ha megfigyeli.

— Erdőbirtokosaink figyelmébe. Lüttichben székelő konzulunk jelentése szrint több belga fakereskedő. Magyarországon nagyobb vásárlásokat tenni s e célból nagyobb erdőtulajdonosokkal üzleti összekötésekbe lépni, esetleg egész erdőket megvásárolni óhajt. Különösen a cserfa az, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik ott. Az érdekeltek ajánlataikat akár a földmívelési-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz, akár a nevezett konzulátushoz juttathatják.

— Dinnyészet. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumhoz a hazai dinnyészetet érdeklőleg külföldről intézett kérdés élénken foglalkoztatja dinnyetermelőinket. A br. Bánfi Ádám válaszi dinnyészetéről, mely ezelőtt 2 évvel oly nagy mennyiséggel látta el: Kolozsvár, Brassó, N.-Szeben, B.-Hunyad, Déés és Szamos-Ujvár piacát, sőt Budapestre és Berlinbe is nagy szállítványokat küldött, kérdés tétel az illető kereslet iránt. E dinnyészet, noha csak félakkora terjedelmű, mint volt a két év előtti, az idén 40—50,000 sárga fajdinnyére képes szállítási szerződést kötni.

— **Költőhelyek tyukok számára.** A kollós tyukok legszivesebben költenek a pusztai földön valami cserje vagy bokor tövében s tapasztalás szerint az ilyen elrejtve történt költségek mindig a legjobb eredménye van. Jó volna a tyuktenyésztőknek e tekintetben a természetet utánózni s egy deszkázatlan csűrben vagy más ily védett helyen néhány kapa földet felásni s a gödörbe egy kis szalmát vagy szénát, erre pedig a tyuk tojásait helyezni. Ez eljárástól a lehető legjobb eredmény várható; az alátett tojások, ha csak meg van bennök a kikelési képesség, bizonyosan ki fognak kelni.

— **Hernyóirtás petroleummal.** Nincs hathatóbb és egyszerűbb szer a hernyók elpusztítására, mint a petroleum. Tudja mindenki, mily keserves s a mellett költséges munka a hernyófészkek leszedése, ha még oly tisztán történik is, de a gyűrűspohok a fatörzsön és a kérge alatt lévő peték legtöbb esetben elkerülik figyelmünket. „Néhány év óta — írja egy gazda — megtakarítva ezen kiadást, bevárom az időt, míg a hernyók kikelnek és csomóba gyülekeznek, ekkor reggel és este előre készítve magamnak egy jó hosszú kampóval ellátott könnyű fapóznát, a kampó végére kötök jó erősen vékony hálószővelbe burkolva egy pamut-csomagot, ezt bemártom petroleumba és a hernyókat megnevesítem. A munkának hamarosan kell történnie; a mely perczen a petroleum a hernyót érinti, azonnal megszünt élni. Azon idő óta megszünt kertemre nézve a hernyó kalamitás.“

(M. F.)

— **A méheket, villanygépről a kasra hocsátott villanyossággal el lehet kábitni, úgy, hogy a szikra erejéhez képest 1/2 órától 8 óráig terjedő időre szurni, repülői nem tudnak s ez alatt tetszés szerint lehet dolgozni körültekintően; ezt Freiwirth méhészt próbálta Cannstadtban. Sajátságos az a tapasztalat, hogy a gyengébb testalkatú heréket, már oly foku villanyütés is megöli, melynek hatását a dolgozó méhek néhány perc alatt kiheverik. E tapasztalatnak talán hasznát lehetne venni a herékkel tulságosan telt kasok tisztítására. Továbbá a rabló méheket fogásba lehet ejteni, a villamos készülék segítségével.**

— **Gazdáink figyelmét ismét felhívjuk a „Magyar Föld“ című napilap ama intézkedésére, hogy gazdáktól mindennemű hirdetést díj nélkül elfogad.** Aratás után vagyunk itt van annak ideje, midőn a gazdának mindennemű terménye van eladó, midőn tehát pénz is vesz, vásárol állatokat, vető magot, gépeket stb. A „Magyar Föld“ ingyenhirdetési rovatában naponta 80—100 hirdetés foglaltatik, mely a betöltendő gazdatiszti s erdész állomásokról, a szolgálatot kereső egyénekről, eladó vagy bérbeadó földbirtokokról, borokról, magvakról, állatokról és gépekről stb. értesíti a közönséget. Leggyakorlatibb hasznát veszi a közönség a „Keresetiek“ című rovatnak, melyben a birtokot, magvakat, állatokat, használt gépeket venni szándékozók hirdetik az általuk keresett tárgyakat. E rovat segítségével a gazda gyakran megtalálja közel és előnyösen a jó vevőt, holott különben eladó cikkeiket talán távol városban, kereskedőnél vagy zsaroló közvetítő közbenjárásával, kellett volna elvesztesgetnie. Viszont az eladóvá tett tárgyak közt a venni szándékozó válogathat, ismert forrásból közvetlen vá-

szarolhat s itt is megkíméli a távol helyre vagy piacra való költséges utazgatást és javára marad a kereskedő vagy közvetítő nyeresége. Ugyanazért gazdáinkat újból figyelmeztetjük hogy eladni vagy venni szándékoló tárgyaikról hirdetéseiket a Magyar Föld című napilapnak (Budapest, koronaherczeg utca 3 sz.) beküldjék, hol azok, mint említettük, teljesen díj nélkül felvételnek és közzétételnek.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1880. júl. hó 31-től—aug. 3-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kór megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Alsó-Fehér	Gáldtő	4 szarvm.	lépfene	elhullott
„	Vizakna	1 „	„	„
N.-Küküllő	Nagy-Sink	1 „	„	„
„	Dános	17 sertés	„	„
Maros-Torda	M.-Vásárh.	1 szarvm.	„	„

A horváth-szlavon katonai határvidéken uralgó marhavész az ogulin-szlavon kerület Ogulin nevű községében, valamint a báni kerület Vidusevac nevű községében.

Magyarország területe marhavészmentes.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Dicső-Szt.-Márton, 1880. július 31.

Aratásunk ez évben gyengén sikerült, a mennyiben ősztetésünk az északi oldalon teljesen kiveszett és a buza helyett csak is a vad-repcze termett. A déli és délkeleti helyen is a szalmáhozam kevés, de magban kielégítő; próbacséplés több helyen eszközöltetett, eredmény 0.8—1 hectoliter. Tengerink kitünő. Szénáhozam közepes, minőségileg kitünő. Szőlőben kötözés befejezve, a második kapálás nagyobb részben elvégezve van. Ez évben a szőlőmunkát gazdáink csak is a jövő termésért mivelik, mert ez évben termés csak igen kevés. Gyümölcsstermés épen semmi, pedig községi előjáróink érdemére legyen fölemlítve, a hernyófészkek korán le lettek szedve és így nem a kártékony hernyó, hanem a téli fagy pusztította el a gyümölcsstermést. Marháink egészségesek. Gabona ára alábbszállt.

Székely János.

Apanagyfalú, 1880. aug. 8.

Az aratást ősziekben és tavasziakban jobbadán elvégeztük. Buza, szalmában gyenge, szemben közepes termést adott, eresztett 30 kevés kalandja 45 litert, jó minőségű sulyos buzát. A ki 700 k. remélt, aratott 300 s még ennél is kevesebbet. Zab, árpa s alakort most aratják. Szénáhozam közepes volt, sarju kevés lesz. Töröküzánk nem olyan mint hittük, megsárgult s felénél több meddő maradt. Szőlő sok van, de kérdés milyen borunk lesz. Másodsor most kapáljuk. Gyümölcsstermésünk semmi. Gabonáink csökkentek. Gazdasági állataink jó karban egészségesek, noha a legelő sok helyen kiszült. — Időjárásunk hűvös, félni lehet korai hóharmattól.

Rösler Károly.

Szerkesztői izenet.

P. Gy. Sárközőn. — A sertés-mételeykóról szóló cikket közelebről adjuk.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjúpiacz Budapest, 1880. augusztus 1-től augusztus 7-ig

Buza üzlet a beállott esőzések folytán emelkedett; forgalom 60,000 metermázsa, ár 10-től 10.65 frtig.

Rozs szintén emelkedett, forgalom — metermázsa, ár 8.60 frtől 8.95 frtig.

Árpa üzlet közepes volt, forgalom — metermázsa, ár: takarmányrépa 6.40 frt, seres árpa 7 frtől 7.20 frtig.

Zab mérsékelt, forgalom — metermázsa, ár 6 frtől 6.40 frtig.

Törökbuza üzlet emelkedőben, forgalom 48,000 metermázsa, ár 5.62 frtől 7.45 frtig.

Gyapjú üzlet a sok bel- és külföldi vevő jelentkezése folytán kereset volt. Eladatott mintegy 150,000 kilogr. jobb gyapjú; névszerint: középfinom fésűsgyapjú 98—100 frtig, közepes fésűsgyapjú 92—93 frtig, gyengés fésűsgyapjú és bácskai egynyiretű 72—82 frtig, tiszai kétnyiretű 73—74 frtig. Durva gyapjú elagatott mintegy 150,000 kilogr. névszerin nemesített és közönséges bánáti zigaja 63—72 frtig. Az árak mind per 56 kilogr. számítandók.

Gyárilag mosott gyapjú elkelt mintegy 16,500 kilogr. 2 frtől 3 frt 50 krig per kilogramm

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest august. 7. | Bécs august. 7.

Buza	10.45—11.00 frt	10.70—11.35 frt
Rozs	8.75—9.00 frt	— 9.75 frt
Árpa, takarmány	6.00—6.15 frt	7.50—8.20 frt
Árpa, szeszfőzésre	6.75—7.25 frt	— — — frt
Árpa, seres	8.00—8.50 frt	— — — frt
Zab	6.30—6.50 frt	7.80—8.40 frt
Törökbuza	7.20—7.25 frt	— — 7.80 frt

Budapesti marhavásár aug. hó 4. és 5. Őszes felhajtás 2226 drb nagy és 3954 drb. apró marha. Ebből eladatott 32 drb. bika, 936 drb. ökör, 910 drb. vágó tehén, 215 db. fejős tehén, 131 db. bival, 326 db. borju, 3631 db. birka. Árak: bika darabonként 65—112 frt, ökör páronként 180—321 frt, vágó tehén páronként 130—215 frt, fejős tehén darabonként 70—136 frt, bival páronként 140—236 frt, borju darabonként 13—28 frt, birka páronként 9—17½ frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 51—54 frt, tehénhús 49—52 frt, borjuhús 70—90 frt, bivalhús 46—49 frt.

Bécsi marhavásár august. hó 3-án. Összes felhajtás 2271 drb és pedig 1027 drb. magyar, 910 drb. lengyel és 234 drb. német fajta, melyből 2108 drb. ökör, 48 drb. tehén, 87 drb. bika és 28 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 57—59½ frt, lengyel 57—59 frt, német 54—60 frt, tehén 49—51 frt, bika 48—50 frt, bival 47—50 frt. Lábán darabonként 125—322½ frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár aug. 30-án. (Az első magyar sertésüzlet és kölcsönölogező részvénytársaság jelentése.) Eddig a forgalom csakis mérsékelt határok közt mozgott ugyan, azért mégis az őszi évadra tartani való sertésekben, nagyobb nyereszkesedési kedv mutatkozott. A belső forgalom élénk volt és az árak annak végével szilárdultak.

Heti átlag árak: magyar válogatott 200—280 klgr. 58½ — 59¼ kr, 150—200 klgr. 59—60 kr, vidéki sertés 57—58½ kr., szerb 57½—58 kr., román 57—57½ kr.; klgrmkinft tiszta súly; októberben szállítandó 120 drb. válogatlan vidéki sertés 54 krral. köttetett.

Eleség árak: tengeri 7 frt 40 kr. árpa 6 frt 60 kr. mm. készpénzért. Helyi állomány: július 30-án maradt 68,660 drb. Felhajtás: Alvidékről 4370 drb., Szerbiából 1390 drb., Romániából 870 drb., Magyar állam vasutal 170 drb. vidékről 20 drb. összesen 6820 együtt 75.480 drb. Elhajtás: Felvidékre 280 drb., Bécsbe (m. héten 314 drb.) 2090 drb., Csehországba 380 drb., Bodenbachon át 1170 drb., Rutkán át 590 drb., Budapesti fogyasztás 1910 drb., Kültelki fogyasztás 60 drb., Összekötő vasutal 30 drb., összesen 6510 drb. Marad állomány 68,970 drb. A részvény szállásokban 12,680 drb. van elhelyezve.

Az egészségügyi és transito szállásokban maradt július 30-án 3312 drb., felhajtott: szerb 1386 drb., összesen 4698 drb., ebből eladatott 790 drb., marad állomány 3908 drb., Az egészségi vizsgálat által eddig 753 drb. a fogyasztás alól kivonatván, kiirtott.

Disznózsír üzlet a tömeges rendelés folytán emelkedett; kész áru hordóval együtt 67—68 frt, auguszt. sept. havi kötésben hordó nélkül 65—65½ frt.

Szalonna üzlet lanyhán megy; vidéki szalonna 59—60 frt, városi áru — 62 frt, füstölt szalonna 68—69 frt.

Bécsi sertésvásár august. 3-án. Összes felhajtás 3471 drb. és pedig 823 drb. nehéz, 1067 drb. közepnehéz és 1581 drb. süldő; melyből 1641 drb. magyar, 1581 drb. orosz-lengyel, 195 drb. szerb és 54 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 53—54 frt, közepnehéz 48—52 frt, süldő 38—47 frt; szalonna és zsír 60—63 frt.

Helyettes szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.

Hirdetések.

Jelzalog-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttől kezdve bármily magas összegig, 4½ 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett, ugyszintén bekebelezett terhek kifizetését gyorsan eszközli a

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

(2.) (32—52.) Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.
Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 2—4 óráig.

Pincze felszerelési eszközök, bor és sörfejtő szivattyúk, dugaszoló és palaczköltő gépek,

de különösen gazdasági gépek nagy raktára, ugymint
törökbuza morzsolók 35 forinttól kezdve,

Mayer-féle Trieurök,

melyek a konkolyt, bükkönyt és vad zabot tökéletesen kiválasztják
kaphatók kedvező feltételek és jótállás mellett

az első magyar gazdasági gépgyár összpontosított raktár
és gépműhely erdélyországi fióktelepében

(5.)

(24.—45.)

WALSER FERENCZ-nél

Kolozsvártt, bel-monostorutca 12. szám.

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterozo		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	aug. 6	880	650	500	470	260	510	290	232	225	48
Osik-Szereda	aug. 4	900	—	650	575	375	525	180	100	160	36
Décs	aug. 3	880	760	620	480	360	600	460	100	200	36
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros	aug. 7	700	500	450	—	300	400	200	—	220	44
Fogarás	aug. 6	853	—	674	—	—	667	285	—	260	42
K-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	jul. 31	1100	950	666	600	400	575	300	100	—	40
Kolozsvár	aug. 5	700	—	480	—	300	460	280	220	300	45
M-Vásárhely	aug. 5	950*	800*	800*	500*	324*	580*	300	100	450	44
Nagy-Enyed	aug. 5	990	900	—	600	300	450	440	120	260	44
N.-Szobon	aug. 6	810	660	360	—	280	460	180	100	300	48
Begesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S-Sz-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nz.-Régen	aug. 5	929*	807*	730*	518*	—	574*	230	80	220	40
Sz.-udvarhely	aug. 3	950	650	500	—	400	500	250	60	220	36

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40
krjával számíttatnak.

A hirdetés szövegét
a t. megrendelők minden
külön díj nélkül tot-
szés szerint akarhányszor
változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kivánt tér megnevezése	szori hirdetésnél									
	fizetendő forint									
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52
¹ / ₁₆ v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210
¹ / ₁₆ v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
¹ / ₁₆ v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
¹ / ₁₆ v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
¹ / ₁₆ v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bolyogdíj annyiszor, a hányiszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai
és
lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt
ingedményben részesülnek
ha hirdetésük beküldésekor
tagsági vagy előfizetői
minőségükre hivat-
koznak.